

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 7 юни 2022 г.
(OR. en)

7609/22

Междуинституционално досие:
2021/0140 (NLE)

SCH-EVAL 33
SCHENGEN 32
DATAPROTECT 84
ENFOPOL 157
FRONT 134
IXIM 65
MIGR 97
SIRIS 35
VISA 56
COMIX 149

ЗАКОНОДАТЕЛНИ АКТОВЕ И ДРУГИ ПРАВНИ ИНСТРУМЕНТИ

Относно: РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА за създаването и функционирането на механизъм за оценка и наблюдение с цел проверка на прилагането на достиженията на правото от Шенген и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1053/2013

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2022/... НА СЪВЕТА

от ...

**за създаването и функционирането на механизъм за оценка и наблюдение
с цел проверка на прилагането на достиженията на правото от Шенген
и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1053/2013**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 70 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид становището на Европейския парламент¹,

¹ Становище от 7 април 2022 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

като има предвид, че:

- (1) Шенгенското пространство без граничен контрол по вътрешните граници разчита на ефективното и ефикасно прилагане от страна на държавите членки на достиженията на правото от Шенген. Достиженията на правото от Шенген включват мерки в областта на външните граници, компенсаторни мерки за отсъствието на контрол по вътрешните граници и стабилна рамка за наблюдение, които, взети заедно, улесняват свободното движение и гарантират високо равнище на сигурност, правосъдие и закрила на основните права, включително защитата на личните данни.
- (2) Партньорската оценка и наблюдението на прилагането на тези достижения на правото от Шенген са основен елемент на Шенгенското пространство от 1998 г. и допринасят за поддържане на високо равнище на отчетност и ангажираност с резултатите, както и за укрепване на взаимното доверие между държавите членки.
- (3) С Регламент (ЕС) № 1053/2013 на Съвета¹ беше създаден специален механизъм за оценка и наблюдение по Шенген и той започна да функционира през 2015 г.

¹ Регламент (ЕС) № 1053/2013 на Съвета от 7 октомври 2013 г. за създаването на механизъм за оценка и наблюдение с цел проверка на прилагането на достиженията на правото от Шенген и за отмяна на решението на изпълнителния комитет от 16 септември 1998 г. за оценка и прилагане на Споразумението от Шенген (ОВ L 295, 6.11.2013 г., стр. 27).

- (4) За да се повиши неговата ефективност и ефикасност, механизмът за оценка и наблюдение по Шенген следва да бъде засилен. Преразгледаният механизъм за оценка и наблюдение следва да има за цел поддържането на високо равнище на взаимното доверие между държавите членки, като се гарантира, че държавите членки прилагат ефективно достиженията на правото от Шенген, в съответствие с договорените общи стандарти, основни принципи и норми, като по този начин допринасят за доброто функциониране на Шенгенското пространство.
- (5) Механизмът за оценка и наблюдение следва да постигне своите цели чрез обективни и безпристрастни оценки, с които могат бързо да се установят недостатъците в прилагането на достиженията на правото от Шенген, които биха могли да нарушат правилното функциониране на Шенгенското пространство, да се гарантира бързото отстраняване на тези недостатъци и да се осигури основата за диалог относно функционирането на Шенгенското пространство като цяло. В съответствие с член 70 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), обективната и безпристрастна оценка на прилагането на политиките на Съюза в рамките на пространството на свобода, сигурност и правосъдие следва да се осъществява от държавите членки в сътрудничество с Комисията. Това изисква тясно сътрудничество между държавите членки и Комисията, балансирано разпределение на споделени отговорности и поддържане на системата за партньорски проверки. Това изисква също така засилена роля на Съвета и тясно участие на Европейския парламент. Предвид обхвата на промените в механизма за оценка и наблюдение, създаден с Регламент (ЕС) № 1053/2013, посоченият регламент следва да бъде отменен и заменен с нов регламент.

- (6) Механизмът за оценка и наблюдение следва да може да обхваща всички области на достиженията на правото от Шенген — настоящи и бъдещи, по-специално управлението на външните граници, отсъствието на контрол по вътрешните граници, визовата политика, връщането, широкомащабните информационни системи в подкрепа на прилагането на достиженията на правото от Шенген, полицейското сътрудничество, съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и защитата на данните — с изключение на тези, за които вече съществува специален механизъм за оценка съгласно правото на Съюза. Механизмът за оценка и наблюдение следва да обхваща цялото съответно законодателство и оперативни дейности, които са част от достиженията на правото от Шенген и допринасят за функционирането на Шенгенското пространство.
- (7) Правилната работа на органите, които прилагат достиженията на правото от Шенген, следва да бъде взета предвид при всички оценки в съответствие със заключенията на Европейския съвет от 1 и 2 март 2012 г. Оценката следва също така да обхваща практиките на частни субекти, като авиокомпаниите или външни доставчици на услуги, доколкото те участват или са засегнати от прилагането на достиженията на правото от Шенген, когато си сътрудничат с държавите членки.

- (8) Като се има предвид нарастващата роля на органите, службите и агенциите на Съюза при прилагането на достиженията на правото от Шенген, механизмът за оценка и наблюдение следва да подпомага проверката на дейностите на тези органи, служби и агенции на Съюза, доколкото те изпълняват функции от името на държавите членки с цел съдействие при оперативното прилагане на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген. Проверката на тези дейности в това отношение следва да бъде включена в оценката на държавите членки, отразена в доклада и извършена, без да се засягат и при пълно зачитане на отговорностите на Комисията и на съответните управителни органи на съответните агенции, служби и органи съгласно актовете за създаването им и съдържащите се в тях техни собствени процедури за оценка и наблюдение. Когато при оценките се установят недостатъци по отношение на функциите, изпълнявани или подпомагани от органите, службите и агенциите на Съюза, Комисията следва да информира съответните им управителни органи, както и Съвета и Европейския парламент.

- (9) Дейностите по оценка и наблюдение следва да бъдат целенасочени, като се вземат предвид резултатите от предишни оценки, анализи на риска, ново законодателство или информация, получена от Комисията в съответствие с настоящия регламент, и, ако е приложимо, резултатите от национални механизми за контрол на качеството. Те следва да бъдат подкрепяни чрез засилено сътрудничество с органите, службите и агенциите на Съюза, участващи в прилагането на достиженията на правото от Шенген, за да се предоставя съответната информация и експертен опит за планирането или провеждането на дейности по оценка или наблюдение, чрез систематичното участие на органите, службите и агенциите в оценките по Шенген, включително чрез определянето на наблюдатели, които да участват в оценките, и чрез подобрени анализи на риска и обмен на информация, включително относно корупцията и организираната престъпност, доколкото те могат да накърнят прилагането на достиженията на правото от Шенген от страна на държавите членки.

Това сътрудничество и участие засягат по-специално Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex), уредена с Регламент (ЕС) 2019/1896 на Европейския парламент и на Съвета¹, Агенцията на Европейския съюз за оперативното управление на широкомащабни информационни системи (eu-LISA) в пространството на свобода, сигурност и правосъдие, създадена с Регламент (ЕС) 2018/1726 на Европейския парламент и на Съвета², Европейската агенция на Съюза за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол), създадена с Регламент (ЕС) 2016/794 на Европейския парламент и на Съвета³, Агенцията на Европейския съюз за основните права, създадена с Регламент (ЕО) № 168/2007 на Съвета⁴ и Европейския надзорен орган по защита на данните, създаден с Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета⁵.

¹ Регламент (ЕС) 2019/1896 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2019 г. за европейската гранична и брегова охрана и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1052/2013 и (ЕС) 2016/1624 (ОВ L 295, 14.11.2019 г., стр. 1).

² Регламент (ЕС) 2018/1726 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. относно Агенцията на Европейския съюз за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в пространството на свобода, сигурност и правосъдие (eu-LISA), за изменение на Регламент (ЕО) № 1987/2006 и Решение 2007/533/ПВР на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1077/2011 (ОВ L 295 21.11.2018 г., стр. 99).

³ Регламент (ЕС) 2016/794 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) и за замяна и отмяна на решения 2009/371/ПВР, 2009/934/ПВР, 2009/935/ПВР, 2009/936/ПВР и 2009/968/ПВР на Съвета (ОВ L 135, 24.5.2016 г., стр. 53).

⁴ Регламент (ЕО) № 168/2007 на Съвета от 15 февруари 2007 г. за създаване на Агенция на Европейския съюз за основните права (ОВ L 53, 22.2.2007 г., стр. 53).

⁵ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

Сътрудничеството следва също така да стане по-реципрочно и агенциите следва не само да дават принос, но и да се възползват от участието си в механизма за оценка и наблюдение, така че да гарантират засилената си оперативна реакция. С цел да се избегне конфликт на интереси, когато дейностите на участващи в прилагането на достиженията на правото от Шенген органи, служби или агенции на Съюза, доколкото те изпълняват функции от името на държавите членки с цел съдействие при оперативното прилагане на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, са обект на проверка като част от оценката на дадена държава членка, наблюдателите от страна на органа, службата или агенцията на Съюза не следва да участват в обсъжданията на констатациите, свързани с дейността на органа, службата или агенцията на Съюза.

(10) Оценката на уязвимостта, извършвана от Frontex, е допълнителен механизъм към механизма за оценка и наблюдение, създаден с настоящия регламент, за да се гарантира контрол на качеството на равнището на Съюза и да се осигури постоянна готовност както на равнището на Съюза, така и на национално равнище, за да се реагира на всякакви предизвикателства по външните граници. Тази оценка на уязвимостта следва да се взема предвид при подготвянето на дейностите по оценка и наблюдение, като по този начин се гарантира актуална ситуационна осведоменост. И двата механизма представляват компонент на европейското интегрирано управление на границите. Полезните взаимодействия между оценката на уязвимостта и механизма за оценка и наблюдение следва да бъдат максимално увеличени с оглед на създаването на по-добра картина на състоянието на функционирането на Шенгенското пространство, като се избягва, доколкото е възможно, дублирането на усилия и противоречиви препоръки. За тази цел следва да се установи редовен обмен на информация между Frontex и Комисията относно резултатите от двата механизма. С цел да се повиши стратегическият фокус и да се постигне по-целенасоченото планиране на оценката, е необходимо също така допълнително засилване на полезните взаимодействия със съответните механизми и платформи, управлявани от агенциите на Съюза и националните администрации, като например Европейската мултидисциплинарна платформа за борба с криминални заплахи (EMPACT), и надзора, упражняван от Комисията с подкрепата на eu-LISA по отношение на подготовката на държавите членки за внедряването на съответните информационни системи, както и констатациите от националните механизми за контрол на качеството, ако са от значение.

- (11) По време на оценката следва да се обърне специално внимание на проверката на спазването на основните права при прилагането на достиженията на правото от Шенген, в допълнение към оценката на правилното изпълнение и прилагане на изискванията за защита на данните, предвидени в достиженията на правото от Шенген, която се извършва чрез отделни оценки. За да се увеличи капацитетът на механизма за оценка и наблюдение за установяване на нарушения на основните права в съответните области на политиката, следва да бъдат приложени допълнителни мерки. Оценителите по Шенген следва да бъдат подходящо обучени в това отношение, съответната информация от Агенцията на Европейския съюз за основните права следва да се използва по-добре, а нейните експерти да участват по-активно в изготвянето и изпълнението на оценките. Освен това следва да бъде възможно доказателствата, които се оповестяват публично или се предоставят чрез независими механизми за наблюдение или от съответни трети лица, например омбудсмани, органи, наблюдаващи спазването на основните права, неправителствени и международни организации, по тяхна собствена инициатива, да се вземат предвид при програмирането и разработването на оценките. При извършването на оценките, например провеждане на посещения, субектите и третите лица, подпомагащи държавите членки, следва да се разбират като субекти, които са правно или договорно свързани с тях и имат разрешение да изпълняват определени задачи от тяхно име при прилагането на достиженията на правото от Шенген. При изготвянето на докладите за оценка следва да се взема предвид само информацията, проверена по време на дейността по оценка.
- (12) Механизмът за оценка и наблюдение следва да създаде прозрачни, ефикасни и ясни правила за формата и методите, които да се прилагат за дейностите по оценка и наблюдение, за използването на висококвалифицирани експерти и за последващите действия, които се предприемат в резултат на направените в рамките на оценките констатации.

- (13) Формата на оценките и методите следва да станат по-гъвкави, за да се повиши ефективността на механизма за оценка и наблюдение и неговият капацитет за адаптиране към новите обстоятелства и законодателни промени и за да се рационализира използването на ресурсите на държавите членки, Комисията и органите, службите и агенциите на Съюза. Периодичните оценки чрез посещения следва да бъдат основното средство за оценка. Внезапните оценки и тематичните оценки следва да се използват по балансиран начин, въз основа на анализи на риска, след приемането на ново законодателство или въз основа на информация, получена от Комисията в съответствие с настоящия регламент. Формите на оценка следва да бъдат ясно определени. В зависимост от областта на политиката и естеството на дейностите по оценка и наблюдение механизмът за оценка и наблюдение следва да позволява оценяването на няколко държави членки по едно и също време и – в изключителни случаи — следва да осигурява възможност за извършването на изцяло или частично дистанционни оценки и да съчетава оценката на области на политиката. Механизмът за оценка и наблюдение следва да дава възможност за изготвяне на обобщаващи доклади за оценка на държавите членки, в които се оценяват цялостните резултати на държавата членка при прилагането на достиженията на правото от Шенген.
- (14) Тематичните оценки следва да се използват, за да се направи анализ на практиките на държавите членки при прилагането на достиженията на правото от Шенген. Те следва да се извършват, за да се оцени въвеждането на основните законодателни промени в момента, в който започват да се прилагат, и на новите инициативи, както и за да се оценят проблемите в различните области на политиката или практики на държавите членки, изправени пред сходни предизвикателства.

- (15) В зависимост от целта си внезапните посещения следва да се извършват само с кратко предварително уведомление или без предварително уведомяване на съответната държава членка и да се основават на анализи на риска или, когато е целесъобразно, на други съответни основания. Следва да бъде възможно да се организират внезапни посещения за оценка на прилагането на достиженията на правото от Шенген по вътрешните граници, както и на новопоявили се или системни проблеми, които потенциално биха могли да имат значително въздействие върху функционирането на Шенгенското пространство, или когато има основания да се счита, че дадена държава членка сериозно пренебрегва задълженията, произтичащи от достиженията на правото от Шенген. Внезапни посещения обикновено следва да се провеждат с предизвестие от най-малко 24 часа. Внезапни посещения без предварително уведомление следва да се извършват, за да се провери спазването на задълженията съгласно достиженията на правото от Шенген, по-специално по вътрешните граници и в отговор на обосновани данни за сериозни нарушения на основните права при прилагането на достиженията на правото от Шенген. В такива случаи предварителното уведомяване би навредило на постигането на целта на посещението. Следва да бъде възможно с внезапните посещения във връзка с оценката на прилагането на достиженията на правото от Шенген, приложими по вътрешните граници, по-специално да се проверява отсъствието на граничен контрол по вътрешните граници, включително дали упражняването на полицейски правомощия или на други публични правомощия, упражнявани в пространството на вътрешните граници, няма ефект, равностоен на гранични проверки.

- (16) Програмирането на дейностите, извършвани съгласно настоящия регламент, чрез многогодишни и годишни програми за оценка вече доказва своята добавена стойност за гарантирането на предвидимост и сигурност. Поради това Комисията, в сътрудничество с държавите членки, следва да приема многогодишни и годишни програми за оценка. Тези програми следва също така да осигуряват необходимата гъвкавост, за да могат с течение на времето да се адаптират към динамичния характер на достиженията на правото от Шенген. В случай на непреодолима сила корекциите на програмите следва да се извършват със съгласието на съответните държави членки, без да е необходимо официално изменение на програмите. В многогодишната програма за оценка, приета за седем години, следва да е възможно да се определят, когато е приложимо, конкретните приоритетни области в рамките на областите на политиката, които да бъдат обхванати от периодичните оценки. Този подход следва да даде възможност за по-голяма гъвкавост, по-добро определяне на приоритетите и по-балансирано и стратегическо използване на всички налични инструменти. Удължаването на многогодишната програма за оценка от пет на седем години следва също така да доведе до засилено, по-тясно и по-целенасочено наблюдение на държавите членки, без да се намалява нивото на контрол.

- (17) Дейностите по оценка и наблюдение следва да се извършват от екипи, съставени от представители на Комисията и експерти, определени от държавите членки. Тези представители и експерти следва да притежават подходящи квалификации, включително солидни теоретични познания и опит, и следва да са преминали наличното съответно обучение. Комисията следва да осигури курсове за обучение за оценителите по Шенген във всички съответни области на политиката, включително компонентите за основните права и правилната работа на органите. Обучението, получено от експерт, за да стане оценител по Шенген, следва да позволява признаване на национално равнище на неговите умения, знания и способности, придобити по време на това обучение. Ако не се предлагат курсове за обучение за дадена област на политиката, което води до липса на обучени експерти, експерт, който желае да стане оценител по Шенген, следва да може да придружава мисията за оценка като стажант експерт.
- (18) За да се гарантира по-бързото и съпроводено с по-малко трудности участие на достатъчен брой опитни експерти, Комисията следва да създаде и поддържа резерв от експерти в тясно сътрудничество с държавите членки. Този резерв следва да бъде основният източник на експерти за дейностите по оценка и наблюдение. Всяка държава членка следва да определи най-малко по един експерт за всяка област на политиката, в която се оценява, освен когато определянето би засегнало съществено изпълнението на националните задачи.

- (19) Следва да се осигури по-голяма гъвкавост по отношение на размера на екипите за оценка и наблюдение, за да се повиши ефикасността и да се намали административната тежест. Поради това Комисията следва да определи и адаптира размера на екипите в зависимост от нуждите и предизвикателствата, свързани с всяка дейност по оценка и наблюдение, като същевременно се запазва балансът между броя на представителите на Комисията и експертите от държавите членки в отражение на принципите на партньорска и споделена отговорност. Следва да се намери баланс между принципите на споделената отговорност и предвидимостта и необходимостта от гъвкавост по време на процеса на подбор на експерти. Следователно при сформирването на екипите Комисията следва да гарантира, доколкото е възможно, географския баланс, разнообразието от профили и ротацията. Особено внимание следва да се обърне на капацитета на националните администрации да гарантират, че определянето на експерти в дейностите по оценка и наблюдение не представлява прекомерна тежест за държавите членки или за личното положение на експертите. Експертите, поканени за конкретни оценки, и техните национални органи следва да отговарят положително на поканите; отказите на поканите следва да бъдат възможни само ако са надлежно обосновани от сериозни професионални или лични причини.

- (20) Оперативните разходи, свързани с дейностите по оценка и наблюдение, като например за пътуване, настаняване и храна, следва да се покриват от бюджета на Съюза. Следва да е възможно всички допълнителни дневни надбавки за национални експерти, участващи в мисии за оценка и наблюдение, и разходите за персонал за експерти, които заместват титулярите по време на отсъствието им, да бъдат покрити от националните програми на държавите членки в рамките на съответните фондове на Съюза в съответствие с целите и приложимите правила на тези фондове.
- (21) Докладите за оценка следва да бъдат кратки и ясни. Те следва да бъдат съсредоточени върху недостатъците, оказващи значително въздействие, и в тях следва да се подчертават областите, в които могат да бъдат направени значителни подобрения. Незначителните констатации не следва да бъдат част от докладите. Въпреки това екипът следва да съобщи тези констатации на оценяваната държава членка в края на дейността по оценка, включително на органите, отговорни за съответния национален механизъм за контрол на качеството. Екипът следва активно да се стреми да установява най-добрите практики, които следва да бъдат добавени към докладите. По-специално, новите и иновативни мерки, които значително подобряват прилагането на общите правила и които биха могли да бъдат приложени на практика от други държави членки, следва да бъдат изтъкнати като най-добри практики за целите на доклада.

(22) Докладите за оценка следва по правило да съдържат препоръки относно начините за отстраняване на установените недостатъци, включително нарушения на основните права, и да бъдат приети без забавяне в един акт от Комисията с акт за изпълнение чрез процедурата по разглеждане в съответствие с член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета¹. Обединяването на доклада и препоръките в рамките на един документ, който е предмет на една процедура за приемане, засилва присъщата връзка, която съществува между констатациите от оценката и препоръките. Освен това едновременното публикуване на доклада и препоръките следва да даде възможност на държавите членки да отстранят недостатъците по-бързо и по-ефикасно. Същевременно използването на процедурата по разглеждане следва да гарантира участието на държавата членка в процеса на вземане на решения, водещ до приемането на препоръките.

¹ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

(23) Независимо от това, с цел да се укрепи взаимното доверие между държавите членки, да се осигури по-добрата им координация на равнището на Съюза и да се засили партньорският натиск между тях, на Съвета следва да се предоставят изпълнителни правомощия за приемане на препоръките за корективни действия в определени случаи, както и за приключване на плановете за действие в определени случаи, като се има предвид политическата му роля в упражняването на такъв партньорски натиск. Тези изпълнителни правомощия са обосновани от факта, че съгласно член 70 ДФЕС на Съвета бяха предоставени специални правомощия в областта на взаимната оценка на прилагането на политиките на Съюза в рамките на пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Това отразява подобаващо целта за създаване на механизъм за оценка, основаващ се на настоящия *lex specialis*, който в рамките на тази специфична област да изпълнява допълнителна функция за наблюдение върху ефективността на практическото прилагане на политиките на Съюза чрез осъществяването на партньорска проверка. Ето защо Съветът следва да приема препоръки в случаи от политическо значение и общ интерес за функционирането на Шенгенското пространство. Такива случаи следва да се считат за възникнали, когато оценяваната държава членка оспорва по същество съдържанието на проекта на доклада за оценка или естеството на дадена констатация, като по този начин показва, че по време на оценката може да са възникнали потенциални проблеми. Същото правило следва да се прилага в случаите на тематични оценки или в случаите на първоначални оценки, когато при оценката се стигне до заключението, че е налице сериозен недостатък. Също така, като част от ролята си във фазата на наблюдение на механизма за оценка и наблюдение, Съветът следва да приема решения за изпълнение за одобряване приключването на плановете за действие в случай на сериозни недостатъци и първоначални оценки.

(24) Освен това, когато при оценките бъде установен сериозен недостатък, следва да се прилагат специални разпоредби, за да се гарантира бързото приемане на корективни мерки. Предвид риска, породен от подобни недостатъци, веднага след като оценяваната държава членка бъде информирана за сериозен недостатък, тя следва незабавно да започне да предприеме действия за отстраняването му, включително, когато е необходимо, като мобилизира всички подходящи оперативни и финансови средства. По време на целия процес на корективни действия за тях следва да се прилагат по-кратки срокове и да се упражняват по-строг политически контрол и наблюдение. Във връзка с това Комисията следва незабавно да информира Съвета, когато при оценката бъде установен сериозен недостатък, включително когато се счита, че сериозен недостатък представлява риск за обществения ред или обществената сигурност в Шенгенското пространство. Комисията следва да изпрати доклада на Съвета и на Европейския парламент и да организира повторно посещение не по-късно от една година след датата на оценката, за да провери дали държавата членка е отстранила съответните недостатъци. След това Комисията следва да представи на Съвета доклад от повторното посещение.

(25) Установяването на сериозен недостатък изисква задълбочена преценка за всеки отделен случай въз основа на ясни критерии относно естеството, мащаба и потенциалното въздействие на проблемите, които може да са различни за всяка област на политиката. Различни ключови елементи за ефективното прилагане на достиженията на правото от Шенген и различна комбинация от фактори биха могли да доведат до класифицирането на дадена констатация като сериозен недостатък. Ако обаче бъде преценено, че установеният недостатък може представлява нарушение на основните права или с течение на времето може да окаже значително отрицателно въздействие върху една или повече държави членки или върху функционирането на пространството без граничен контрол на вътрешните граници, този недостатък следва да се счита за сериозен недостатък. Когато в доклад за оценка бъде установен сериозен недостатък при извършването на контрол по външните граници, могат да се прилагат членове 21 и 29 от Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета¹.

¹ Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ L 77, 23.3.2016 г., стр. 1).

- (26) Механизмът за оценка и наблюдение следва да включва надежден елемент за последващи действия и наблюдение. Този елемент следва да бъде осигурен от Комисията в тясно сътрудничество със Съвета и, когато е приложимо, с Европейския парламент, без да се създава непропорционална тежест за участниците. Оценка следва да бъдат последвани от планове за действие. При изготвянето на плановете за действие оценяваните държави членки следва изцяло да вземат предвид възможностите за финансиране, предоставени от Съюза, и да използват по най-добрия начин тези ресурси. За да се ускори процесът, Комисията следва да представи своите прегледи на адекватността на плановете за действие, например под формата на писмо. За да се осигурят навременни последващи действия, ако службите на Комисията не считат плана за действие за подходящ, от съответната държава членка следва да представи преразгледан план за действие в срок от един месец от получаването на прегледа. Честотата на последващото докладване от страна на държавата членка на Комисията и на Съвета относно изпълнението на плановете за действие следва по правило да бъде на всеки шест месеца. Комисията обаче следва да може да посочи различна честота на докладване, включително намалена честота на докладване, например когато при оценката са установени само констатации, че „са необходими подобрения“.

- (27) Следва да е възможно Комисията да организира повторни посещения и посещения за проверка като част от дейностите си по наблюдение. Следва да бъдат организирани повторни посещения, за да се проследи напредъкът по изпълнението на плана за действие след оценка, при която е установен сериозен недостатък, или след първоначална оценка, при която се е стигнало до заключение, че оценяваната държава членка не изпълнява необходимите условия за прилагане на достиженията на правото от Шенген в съответната оценявана област на политиката. В доклада от повторното посещение следва да се представи постигнатият напредък в изпълнението на препоръките и да се направи заключение дали сериозният недостатък е бил отстранен. Следва да е възможно докладът да бъде придружен от препоръки, ако е необходимо. Като средство за упражняване на партньорски натиск Съветът следва да може да изрази позицията си по доклада и да прикани Комисията да предложи препоръки.
- (28) Следва да е възможно, когато се счита за необходимо, да бъдат извършвани посещения за проверка след оценка, при която не са били установени сериозни недостатъци, с цел да се наблюдава напредъкът в изпълнението на плана за действие. Посещения за проверка следва да се организират винаги преди приключване на плана за действие след оценка, при която е установен сериозен недостатък, и след първоначална оценка. От гледна точка на организационните изисквания и изискванията за докладване тези посещения за проверка следва да бъдат в по-лека форма от посещенията за оценка. По-специално те следва да включват по-малки екипи и не следва да водят до нови констатации или да налагат приемането на доклад. Съветът следва да участва по-активно във фазата на наблюдение, да бъде информиран от Комисията в писмен вид, например под формата на писмо, относно резултатите от посещенията за проверка и да одобри приключването на плановете за действие в случай на сериозни недостатъци и първоначални оценки въз основа на предложение на Комисията.

- (29) От съществено значение е Европейският парламент и Съветът редовно да провеждат дискусии, за да се повишава осведомеността относно значението на прилагането на достиженията на правото от Шенген и по целесъобразност да се насърчават държавите членки да отстраняват установените недостатъци. По-специално Съветът следва да изпълнява политическата си роля във връзка с управлението на Шенгенското пространство, като обсъжда представените от Комисията доклади и провежда политически дискусии относно ефективното прилагане на достиженията на правото от Шенген и правилното функциониране на пространството без контрол по вътрешните граници. Комисията следва да даде подходящ принос за улесняване на тези дискусии, включително чрез приемането на обобщаващ годишен доклад, обхващащ оценките, извършени през предходната година, и степента на изпълнение на препоръките. Въз основа на този доклад и на тези резултати Съветът следва да проведе хоризонтални обсъждания, за да допринесе за по-ефективното и по-бързото изпълнение на препоръките и свързаните с тях коригиращи действия.

- (30) Механизмът за оценка и наблюдение, създаден с настоящия регламент, следва да изпълнява допълваща функция за наблюдение на ефективността на практическото изпълнение на политиките на Съюза чрез партньорски проверки. Общото правомощие на Комисията да следи за прилагането на правото на Съюза под контрола на Съда на Европейския съюз чрез производства за установяване на неизпълнение на задължения не следва да бъде засегнато.
- (31) Класификацията на докладите за оценка и докладите от повторно посещение следва да бъде „чувствителна неклассифицирана информация“ в съответствие с приложимите правила за сигурност, предвидени в Решение (ЕС, Евратом) 2015/443 на Комисията¹. Те следва да бъдат класифицирани като „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“ по смисъла на Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията², когато такова обозначение за сигурност се изисква съгласно член 5, параграф 3 от посоченото решение или въз основа на обосновано искане от оценяваната държава членка.

¹ Решение (ЕС, Евратом) 2015/443 на Комисията от 13 март 2015 г. относно сигурността в Комисията (ОВ L 72, 17.3.2015 г., стр. 41).

² Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията от 13 март 2015 г. относно правилата за сигурност за защита на класифицираната информация на ЕС (ОВ L 72, 17.3.2015 г., стр. 53).

- (32) Във връзка с особено роля, възложена на Европейския парламент и на националните парламенти съгласно последното изречение на член 70 ДФЕС, както е подчертано в член 12, буква в) от Договора за Европейския съюз (ДЕС) по отношение на националните парламенти, Съветът и Комисията следва да информират Европейския парламент и националните парламенти относно съдържанието и резултатите от оценките. Освен това, ако Комисията представи предложение за изменение на настоящия регламент, Съветът в съответствие с член 19, параграф 7, буква з) от своя Процедурен правилник¹ ще проведе консултация с Европейския парламент, за да вземе под внимание неговото становище във възможно най-пълна степен, преди да приеме окончателния текст.
- (33) В съответствие с член 42, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1725 беше проведена консултация с Европейският надзорен орган по защита на данните, който представи становище на 27 юли 2021 г.².

¹ Решение 2009/937/ЕС на Съвета от 1 декември 2009 г. за приемане на Процедурен правилник на Съвета (ОВ L 325, 11.12.2009 г., стр. 35).

² ОВ С 337, 23.8.2021 г., стр. 2.

- (34) Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета¹ се прилага за обработването на лични данни от страна на държавите членки при изпълнение на отговорностите им по настоящия регламент. Регламент (ЕС) 2018/1725 се прилага за обработването на лични данни от страна на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза при изпълнение на отговорностите им по настоящия регламент.
- (35) С цел да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящия регламент на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия да утвърждава многогодишните и годишните програми за оценка, да изготви и актуализира стандартен въпросник и да приема доклади за оценка и доклади от повторно посещение. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011.
- (36) Комисията следва да приема актове за изпълнение с незабавно приложение, когато в надлежно обосновани случаи, свързани със сериозен недостатък, наложителни причини за спешност изискват това.

¹ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

- (37) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане. Доколкото настоящият регламент представлява развитие на достиженията на правото от Шенген, в срок от шест месеца след вземането на решение от Съвета относно настоящия регламент Дания взема решение, в съответствие с член 4 от посочения протокол, дали да го въведе в националното си право.
- (38) Ирландия участва в настоящия регламент в съответствие с член 5, параграф 1 от Протокол № 19 относно достиженията на правото от Шенген, включени в рамките на Европейския съюз, приложен към ДЕС и към ДФЕС, и с член 6, параграф 2 от Решение 2002/192/ЕО на Съвета¹.

¹ Решение 2002/192/ЕО на Съвета от 28 февруари 2002 г. относно искането на Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген (ОВ L 64, 7.3.2002 г., стр. 20).

- (39) По отношение на Исландия и Норвегия настоящият регламент представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението, сключено от Съвета на Европейския съюз, от една страна, и Република Исландия и Кралство Норвегия, от друга страна, за асоциирането на последните в процеса на изпълнение, прилагане и развитие на достиженията на правото от Шенген¹, които попадат в областите, посочени в член 1 от Решение 1999/437/ЕО на Съвета².
- (40) По отношение на Швейцария настоящият регламент представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген³, които попадат в областите, посочени в член 1 от Решение 1999/437/ЕО, във връзка с член 3 от Решение 2008/146/ЕО на Съвета⁴.

¹ ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 36.

² Решение 1999/437/ЕО на Съвета от 17 май 1999 г. относно определени условия по прилагането на Споразумението между Европейския съюз и Република Исландия и Кралство Норвегия за асоцииране на тези две държави при изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген (ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 31).

³ ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 52.

⁴ Решение 2008/146/ЕО на Съвета от 28 януари 2008 г. за сключване от името на Европейската общност на Споразумение между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария за асоцииране на Конфедерация Швейцария към въвеждането, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген (ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 1).

- (41) По отношение на Лихтенщайн настоящият регламент представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Протокола между Европейския съюз, Европейската общност, Конфедерация Швейцария и Княжество Лихтенщайн относно присъединяването на Княжество Лихтенщайн към Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген¹, които попадат в областите, посочени в член 1 от Решение 1999/437/ЕО, във връзка с член 3 от Решение 2011/350/ЕС на Съвета².

¹ ОВ L 160, 18.6.2011 г., стр. 21.

² Решение 2011/350/ЕС на Съвета от 7 март 2011 г. за сключване от името на Европейския съюз на Протокола между Европейския съюз, Европейската общност, Конфедерация Швейцария и Княжество Лихтенщайн относно присъединяването на Княжество Лихтенщайн към Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген, по отношение на премахването на проверките по вътрешните граници и движението на хора (ОВ L 160, 18.6.2011 г., стр. 19).

- (42) По отношение на Кипър, България и Румъния, както и Хърватия настоящият регламент представлява акт, който се основава на достиженията на правото от Шенген или по друг начин е свързан с тях съответно по смисъла на член 3, параграф 1 от Акта за присъединяване от 2003 г., на член 4, параграф 1 от Акта за присъединяване от 2005 г. и на член 4, параграф 1 от Акта за присъединяване от 2011 г.
- (43) Като се има предвид, че проверката на България, Румъния и Хърватия в съответствие с приложимите процедури за оценка по Шенген вече е завършена съгласно съответния им акт за присъединяване, проверката по член 1, параграф 2, буква б) от настоящия регламент няма да се провежда по отношение на тези държави членки,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет и обхват

1. С настоящия регламент се създава механизъм за оценка и наблюдение с цел да се гарантира, че държавите членки прилагат ефективно, ефикасно и правилно достиженията на правото от Шенген, като по този начин допринасят за поддържане на взаимното доверие между държавите членки и за доброто функциониране на пространството без контрол по вътрешните граници.
2. Със създадения механизъм за оценка и наблюдение се осигуряват обективни и безпристрастни дейности по оценка и наблюдение, насочени към:
 - а) проверка на прилагането на достиженията на правото от Шенген в държавите членки, в които те се прилагат напълно, както и в държавите членки, в които съгласно съответните протоколи, приложени към ДЕС и ДФЕС, достиженията на правото от Шенген се прилагат частично;
 - б) проверка на това дали условията, необходими за прилагането на всички съответни части на достиженията на правото от Шенген, са изпълнени в държавите членки, по отношение на които не е взето решение на Съвета, посочващо, че разпоредбите на достиженията на правото от Шенген се прилагат напълно или частично, с изключение на държавите членки, чиято оценка вече е приключила към датата на влизане в сила на настоящия регламент.

3. Оценките могат да обхващат всички аспекти на достиженията на правото от Шенген и в тях се отчита работата на органите, прилагащи достиженията на правото от Шенген. Оценките могат да обхващат по-специално следните области на политиката: управление на външните граници, отсъствието на контрол по вътрешните граници, визова политика, връщане, широкомащабни информационни системи в подкрепа на прилагането на достиженията на правото от Шенген, полицейско сътрудничество, съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси и защита на данните.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- 1) „достижения на правото от Шенген“ означава разпоредбите, включени в рамката на Съюза в съответствие с Протокол № 19 относно достиженията на правото от Шенген, включени в рамките на Европейския съюз, приложен към ДЕС и към ДФЕС, заедно с актовете, които ги доразвиват или са свързани по друг начин с тях.
- 2) „първоначална оценка“ означава оценка, целта на която е да се провери дали държава членка, която е обвързана с достиженията на правото от Шенген и за която контролът по вътрешните граници не е бил премахнат, отговаря на условията за пълно прилагане на достиженията на правото от Шенген или, в случай на държава членка, която не участва в достиженията на правото от Шенген и която е получила разрешение от Съвета да го прилага отчасти, да се провери дали държавата членка изпълнява условията за прилагане отчасти на достиженията на правото от Шенген;

- 3) „периодична оценка“ означава оценка, включена в многогодишната програма за оценка и в годишните програми за оценка, целта на която е да се провери прилагането на достиженията на правото от Шенген от държава членка с оглед на това да се оценят цялостните резултати на държавата членка при прилагането на достиженията на правото от Шенген;
- 4) „внезапна оценка“ означава оценка, която не е включена в многогодишните и годишните програми за оценка, целта на която е да се провери прилагането на достиженията на правото от Шенген от една или повече държави членки в една или повече области на политиката;
- 5) „тематична оценка“ означава оценка, включена в годишната програма за оценка, целта на която е да се осигури анализ на законодателството или практиките на държавите членки при прилагането на достиженията на правото от Шенген или на прилагането на определени части от тези достижения в няколко държави членки;
- 6) „посещение“ означава посещение в държава членка или в нейните консулски служби с цел извършване на дейност по оценка или наблюдение;
- 7) „повторно посещение“ означава допълнително посещение след оценка, при която е установен сериозен недостатък, или след първоначална оценка, заключението от която е, че оценяваната държава членка не е изпълнила необходимите условия за прилагане на достиженията на правото от Шенген;

- 8) „посещение за проверка“ означава допълнително посещение, различно от повторно посещение, което се извършва с цел наблюдение на напредъка по изпълнението на плана за действие;
- 9) „констатация за несъответствие“ означава оценка на констатация, съгласно която националните закони, подзакони и административни мерки или тяхното прилагане не са в съответствие с правно обвързващите разпоредби на достиженията на правото от Шенген;
- 10) „сериозен недостатък“ означава обща оценка на положението, относима към една или повече констатации за несъответствие, които засягат ефективното прилагане на достиженията на правото от Шенген и които поотделно или заедно рискуват да доведат до нарушаване на основните права или които оказват или има опасност да окажат с течение на времето значително отрицателно въздействие върху една или повече държави членки или върху функционирането на пространството без контрол по вътрешните граници;
- 11) „екип“ означава група, съставена от експерти, определени от държавите членки, и представители на Комисията, които извършват дейности по оценка и наблюдение;
- 12) „наблюдател“ означава експерт, определен от орган, служба и агенция на Съюза по член 7, който участва в дейност по оценка или наблюдение;
- 13) „стажант експерт“ означава експерт, определен от държава членка или представител на Комисията, който да бъде обучен да бъде оценител по Шенген.

Член 3

Отговорности и задължение за сътрудничество

1. Държавите членки и Комисията съвместно отговарят за прилагането на механизма за оценка и наблюдение, като за това допринасят съответните органи, служби и агенции на Съюза, посочени в член 7, съобразно съответните им мандати.
2. Комисията изпълнява обща координационна роля по отношение на утвърждаването на годишните и многогодишните програми за оценка, съставянето на въпросници, определянето на графика на посещенията, провеждането на посещенията и изготвянето на докладите за оценка и препоръките. Освен това тя гарантира, провеждането на последващите действия и дейностите по наблюдение.
3. Съветът приема препоръки в случай на сериозни недостатъци, първоначални оценки, тематични оценки, както и когато оценяваната държава членка по същество оспори проекта на доклада за оценка, съдържащ проекта на препоръки. Като част от фазата на наблюдение на механизма за оценка и наблюдение Съветът приема решения за изпълнение за приключване на плановете за действие в случаите на сериозни недостатъци и първоначални оценки.

Съветът изпълнява политическата си роля във връзка с управлението на Шенгенското пространство, като обсъжда представените от Комисията в съответствие с член 25 доклади, включително относно актуалното състояние при изпълнението на плановете за действие, и като провежда политически дискусии относно ефективното прилагане на достиженията на правото от Шенген и правилното функциониране на пространството без контрол по вътрешните граници. За тази цел Комисията и Съветът си сътрудничат изцяло на всички етапи от механизма за оценка и наблюдение, прилаган съгласно настоящия регламент. По-специално, Комисията предоставя на Съвета съответна и навременна информация във връзка с програмирането и изпълнението на дейностите по оценка и наблюдение.

4. Държавите членки и Комисията си сътрудничат пълноценно на всички етапи от оценяването с цел да се гарантира ефективното прилагане на настоящия регламент.
5. Държавите членки предприемат всички общи или конкретни мерки за подкрепа и съдействие на Комисията и екипите при изпълнението на дейностите по оценка и наблюдение.

Държавите членки гарантират, че Комисията и екипите, извършващи дейности по оценка и наблюдение, имат възможност да изпълняват ефективно задачите си, по-специално като предоставят на Комисията и екипите възможност да отправят искания пряко към съответните лица и като осигуряват пълен и безпрепятствен достъп до всички места, помещения и документи, необходими за извършване на дейността по оценка или наблюдение, включително до национални и вътрешни насоки и инструкции. Достъп до необходимата класифицирана информация се предоставя на членовете на екипа и на наблюдателите, които имат съответното разрешение за достъп, издадено от компетентен орган.

6. Комисията отговаря за извършването на необходимите дейности по организацията на пътуването до и от държавата членка, обект на посещението, за представителите на Комисията и експертите от държавите членки в екипите.

Комисията поема разходите за път и настаняване на участващите в посещенията експерти и на стажант експерта, посочен в член 16, параграф 2.

Държавата членка, обект на посещението, отговаря за осигуряването на необходимия транспорт на място, освен при внезапни посещения.

Член 4

Форми на оценка

1. Оценките могат да бъдат под една от следните форми:
- а) първоначални оценки;
 - б) периодични оценки;
 - в) внезапни оценки;
 - г) тематични оценки.
2. Комисията организира първоначални оценки, след като държава членка декларира своята готовност да премине оценка.

3. Комисията може да организира внезапни оценки, по-специално:
- а) за оценяване на прилагането на достиженията на правото от Шенген, приложими по вътрешните граници;
 - б) когато установи новопоявили се или системни проблеми, които потенциално биха могли да окажат значително отрицателно въздействие върху функционирането на пространството без контрол по вътрешните граници, включително при обстоятелства, които биха съставлявали сериозна заплаха за обществения ред или вътрешната сигурност в рамките на това пространство;
 - в) когато има основания да счита, че дадена държава членка сериозно пренебрегва задълженията си съгласно достиженията на правото от Шенген, включително когато има основания да счита, че са налице сериозни нарушения на основните права.
4. Комисията може да организира тематични оценки, по-специално за да се оцени въвеждането на значителни законодателни промени при започването на тяхното прилагане, както и на нови инициативи, или за да се оценят проблемите в различните области на политиката или практиките на държавите членки, изправени пред сходни предизвикателства.

Член 5

Форми на дейностите по наблюдение

Дейностите по наблюдение могат да включват всяко от следните:

- а) преглед на плановете за действие и докладите за последващи действия, представени от оценяваните държави членки;
- б) повторни посещения;
- в) посещения за проверка.

Член 6

Методи за оценка и наблюдение

Дейностите по оценка и наблюдение, посочени в членове 4 и 5, могат да се извършват чрез посещения, както и чрез въпросници, или по изключение чрез други дистанционни методи.

Всеки метод за оценка и наблюдение може, в зависимост от случая, да се използва самостоятелно или в комбинация с друг метод.

Член 7

Сътрудничество с органите, службите и агенциите на Съюза

1. Комисията си сътрудничи със съответните органи, служби и агенции на Съюза, участващи в прилагането на достиженията на правото от Шенген, както и с Агенцията на Европейския съюз за основните права.

Комисията може да сключва договорености с тези органи, служби и агенции на Съюза с цел улесняване на сътрудничеството във връзка с прилагането на настоящия регламент.

2. Комисията може да поиска от органите, службите и агенциите на Съюза, посочени в параграф 1, да предоставят, съобразно съответните им мандати, информация, статистически данни или анализи на риска, включително относно корупцията и организираната престъпност, доколкото те могат да накърнят прилагането на достиженията на правото от Шенген от страна на държавите членки, с цел повишаване на осведомеността за състоянието по смисъла на Регламент (ЕС) 2019/1896 по отношение на прилагането на достиженията на правото от Шенген от държавите членки.

Оценяваната държава членка може да представи бележки по информацията, предоставена съгласно първа алинея.

Член 8
Сътрудничество с Frontex

1. До 31 август всяка година Frontex представя на Съвета, Комисията и държавите членки анализ на риска с цел утвърждаване на годишната програма за оценка, посочена в член 13.

Анализът на риска, посочен в първа алинея, обхваща всички съответни аспекти, свързани с европейското интегрирано управление на границите, и съдържа препоръки относно определени участъци от външните граници, определени гранични контролно-пропускателни пунктове и определени обекти за оценка на съответствието с Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹ в държавите членки, които предстои да бъдат оценени през следващата година, в съответствие с многогодишната програма за оценка, утвърдена съгласно член 12.

2. Не по-късно от 31 август всяка година Frontex представя на Комисията отделен анализ на риска, който съдържа препоръки за внезапни оценки през следващата година, независимо от реда, в който държавите членки предстои да бъдат оценени всяка година, в съответствие с многогодишната програма за оценка, утвърдена съгласно член 12.

¹ Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (ОВ L 348, 24.12.2008 г., стр. 98).

Препоръките, посочени в първа алинея, могат да се отнасят до всеки регион или конкретна област и съдържат списък с най-малко 10 конкретни участъка от външните граници, най-малко 10 конкретни гранични контролно-пропускателни пункта и най-малко 10 конкретни обекта за оценка на съответствието с Директива 2008/115/ЕО, както и друга свързана информация.

Член 9

Сътрудничество с Европол

В съответствие с член 4, параграф 1, буква ф) от Регламент (ЕС) 2016/794 Европол предоставя експертен опит, анализи, доклади и друга свързана информация в подкрепа на прилагането на настоящия регламент.

Член 10

Полезни взаимодействия с други дейности по оценка и наблюдение

1. Комисията използва резултатите от съответните механизми и инструменти, включително дейностите по оценка и наблюдение на органите, службите и агенциите на Съюза, участващи в прилагането на достиженията на правото от Шенген, по-специално оценката на уязвимостта, и на Агенцията на Европейския съюз за основните права, както и на независими национални механизми и органи, при подготовката на дейностите по оценка и наблюдение, за да повиши осведомеността относно функционирането на пространството без контрол по вътрешните граници и да избегне дублирането на усилия и противоречиви мерки. Когато са налични, Комисията може, със съгласието на оценяваната държава членка, да използва резултатите от националните механизми за контрол на качеството.

2. Препоръките съгласно настоящия регламент допълват препоръките, отправени съгласно член 32, параграф 7 от Регламент (ЕС) 2019/1896 в рамките на оценката на уязвимостта.
3. Комисията може по сигурен и своевременен начин да обменя със съответните национални органи, служби и агенции и органите, службите и агенциите на Съюза, посочени в параграф 1, подробности от докладите за оценка, плановете за действие и актуализациите относно изпълнението на плановете за действие.

Обменът на информация, посочен в първа алинея, се извършва в съответствие с мандатите на съответните органи, служби и агенции на Съюза.

Член 11

Информация от трети лица

Без да се засяга член 20, параграф 1, при програмирането и изпълнението на дейностите по оценка и наблюдение Комисията може да вземе предвид информация, свързана с прилагането на достиженията на правото от Шенген и предоставена от трети лица, включително независими органи, неправителствени организации и международни организации.

Комисията информира държавите членки за информацията, предоставена от трети лица, определена като имаща отношение към програмирането на дейностите по оценка и наблюдение. В такъв случай държавите членки имат възможност да представят бележки по същество относно тази информация.

ГЛАВА II

ПРОГРАМИРАНЕ

Член 12

Многогодишна програма за оценка

1. Комисията, когато е целесъобразно – след консултация със съответните органи, служби и агенции на Съюза, посочени в член 7, утвърждава многогодишна програма за оценка, обхващаща период от седем години, най-малко осем месеца преди началото на следващия седемгодишен период.

През всеки многогодишен цикъл на оценка всяка държава членка бива подложена на една периодична оценка и, когато е целесъобразно, може да бъде подложена на една или повече тематични или внезапни оценки, въз основа на анализи на риска, на ново законодателство или на информация, получена от Комисията в съответствие с членове 7—11.

2. Комисията утвърждава многогодишната програма за оценка чрез акт за изпълнение. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 30, параграф 2.

Комисията изпраща на Европейския парламент и на Съвета многогодишната програма за оценка.

3. В многогодишната програма за оценка може, когато е целесъобразно, да се определят конкретните приоритетни области в рамките на областите на политиката, посочени в член 1, параграф 3, които да бъдат обхванати от периодичните оценки, и се включва предварителен график за тези оценки.

В многогодишната програма за оценка се включва предварителен списък на държавите членки, подлежащи на периодични оценки през дадена година, без да се засягат корекциите, направени съгласно параграф 4 от настоящия член.

Предварителният ред, в който държавите членки се подлагат на периодична оценка, е съобразен с изминалото след предишната периодична оценка време. При него също така се вземат предвид резултатите от предишни оценки, темпът на изпълнение на плановете за действие и друга съответна информация, събрана в съответствие с членове 7—11, с която разполага Комисията по отношение на практиките на държавите членки при прилагането на достиженията на правото от Шенген.

4. В случай на непреодолима сила, възпрепятстваща извършването на оценки в съответствие с предварителния график, утвърден съгласно параграф 3, Комисията може, със съгласието на съответните държави членки, да промени графика за съответните оценки.

Комисията без забавяне информира Европейския парламент и Съвета за събитията, посочени в първа алинея, и за тяхното очаквано въздействие върху графика за оценките в рамките на многогодишната програма за оценка.

Член 13

Годишна програма за оценка

1. Комисията утвърждава годишна програма за оценка чрез акт за изпълнение до 15 ноември на годината, предхождаща тази, за която се отнася програмата. Тази годишна програма за оценка се основава по-специално на анализите на риска и друга информация, получена от Комисията в съответствие с членове 7—11. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 30, параграф 2.
2. Годишната програма за оценка включва предварителен график за следните оценки:
 - а) периодични оценки на държавите членки съгласно посоченото в многогодишната програма за оценка;
 - б) първоначални оценки на държава членка;
 - в) когато е целесъобразно, тематични оценки, включително тяхната тема, държавите членки, които ще бъдат оценени, и планираните методи.

3. Комисията без забавяне представя на Европейския парламент и на Съвета годишната програма за оценка.

В случай на непреодолима сила, възпрепятстваща извършването на оценки в съответствие с предварителния график, утвърден съгласно параграф 2, Комисията може, със съгласието на съответните държави членки, да промени графика за съответните оценки.

Комисията без забавяне информира Европейския парламент и Съвета за събитията, посочени във втора алинея, и за тяхното очаквано въздействие върху графика за оценките в рамките на годишната програма за оценка.

Член 14

Стандартен въпросник

1. Комисията изготвя и актуализира стандартен въпросник чрез акт за изпълнение. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 30, параграф 2.

При изготвянето на въпросника Комисията може да проведе консултации със съответните органи, служби и агенции на Съюза, посочени в член 7.

2. Стандартният въпросник обхваща прилагането на съответното законодателство, както и наличните организационни и технически средства за прилагането на достиженията на правото от Шенген, включително посочените в наръчниците, шенгенските каталози и съответните статистически данни.
3. До 1 юли всяка година Комисията изпраща стандартния въпросник до онези държави членки, които предстои да бъдат подложени на периодични оценки през следващата година в съответствие с годишната програма за оценка.

Държавите членки, посочени в първа алинея, предоставят на Комисията отговорите си до 31 октомври същата година.

Комисията предоставя получените отговори, посочени във втора алинея, на разположение на другите държави членки.

4. По искане на Комисията оценяваните държави членки актуализират отговорите си на стандартния въпросник и при поискване отговарят на допълнителни въпроси преди извършването на конкретни оценки. Държавите членки могат също така да предоставят констатациите от националните механизми за контрол на качеството и вътрешните одити, когато са от значение.

ГЛАВА III
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ
ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОЦЕНКА
И НАБЛЮДЕНИЕ

Член 15

Членове на екипа и наблюдатели

1. Членовете на екипа и наблюдателите, участващи в дейностите по оценка и наблюдение, трябва да притежават необходимите квалификации, включително солидни теоретични познания и опит в областите, обхванати от механизма за оценка и наблюдение, както и добро познаване на принципите, процедурите и техниките на оценяване, и да могат да общуват ефективно на общ език.

2. Експерти от държавите членки, които съгласно съответния акт за присъединяване са обвързани с достиженията на правото от Шенген, но все още не ги прилагат напълно, участват в дейности по оценка и наблюдение на всички части от достиженията на правото от Шенген.

Член 16

Обучение на експертите, наблюдателите и стажант експертите

1. Държавите членки и Комисията, в сътрудничество със съответните органи, служби или агенции на Съюза, посочени в член 7, гарантират, че експертите от държавите членки и представителите на Комисията получават подходящо обучение, за да станат оценители по Шенген.

Комисията прави необходимото за това курсовете за обучение за оценители по Шенген да се организират за всички приложими области на политиката и да включват правилната работа на органите, както и компоненти за основните права, разработени с участието на Агенцията на Европейския съюз за основните права.

Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки и със съответните органи, служби или агенции на Съюза, посочени в член 7, поддържа актуални програмите за първоначално обучение и при необходимост осигурява последващо и опреснително обучение.

2. В надлежно обосновани случаи всеки екип, извършващ периодични оценки, може да включва един стажант експерт от държава членка или от Комисията.
3. На наблюдателите се предоставя подходящо обучение.

Член 17

Резерв от експерти от държавите членки

1. Комисията, в сътрудничество с държавите членки, ежегодно създава резерв от експерти, чийто професионален опит обхваща областите на политиката или, когато е приложимо, конкретните приоритетни области, определени в многогодишната програма за оценка.
2. Успоредно с утвърждаването на годишната програма за оценка в съответствие с член 13, параграф 1 държавите членки определят по покана на Комисията един или повече квалифицирани експерти за резерва от експерти за следващата година за всяка област на политиката. Всяка държава членка гарантира, че най-малко един от определените експерти за всяка област на политиката е на разположение през календарната година. Държавата членка може да посочи шестмесечния период, през който е на разположение определен експерт, и предпочитанията за конкретна оценка. Комисията взема предвид тези предпочитания, доколкото е възможно.

От държавите членки не се изисква да определят експерти в областите, в които по обективни причини не се извършва оценка, или, в изключителни ситуации, ако определянето би засегнало съществено изпълнението на националните задачи. Ако дадена държава членка се позове на втория аргумент, тя представя на Комисията писмено обосновка и информация относно извънредната ситуация.

Държавите членки информират Комисията за националното звено за контакт, което е определено за комуникацията във връзка с разполагането на експерти.

3. В зависимост от оценките, включени в годишната програма за оценка, в поканата си Комисията конкретизира професионалните изисквания за експертите, които трябва да бъдат определени.
4. Държавите членки определят експерти в срок от шест седмици от получаването на поканата, посочена в параграф 2.
5. Държавите членки гарантират, че определените експерти отговарят на посочените в член 15 условия и на конкретните изисквания, определени в поканата за създаване на резерва от експерти.
6. Експертите, които са получили посоченото в член 16 подходящо обучение, биват определени, когато е възможно, за резерва от експерти, установен за годината, следваща тази, през която те са преминали съответния курс за обучение.
7. Комисията може също така да покани съответните органи, служби и агенции на Съюза, посочени в член 7, да определят наблюдатели за резерва от експерти.

8. Комисията оценява определените експерти и потвърждава избора на експертите за резерва в рамките на една седмица от тяхното определяне. В срок от един месец от създаването на резерва от експерти Комисията информира държавите членки за подбора на експерти за планираните оценки през следващата година, като взема предвид наличността и предпочитанията, изразени за дадена оценка.
9. Когато нито един от експертите за областите на политиката не отговаря на изискванията, посочени в параграф 3, Комисията приканва съответната държава членка да определи нов експерт за съответната област на политиката.
10. Държавите членки гарантират, че определените експерти са на разположение за извършване на оценки, освен ако не са изправени пред извънредна ситуация, като например такава, която засяга в значителна степен изпълнението на националните задачи, или свързана с личното положение на експерта. Ако дадена държава членка се позове на наличието на подобна извънредна ситуация, тя представя на Комисията писмено обосновка и информация относно ситуацията.

Ако даден експерт вече не е на разположение за резерва, съответната държава членка определя заместник в рамките на разумен срок.
11. Комисията поддържа актуален списък на експертите от резерва и информира държавите членки за броя на определените по държава членка експерти и за техните профили.

Член 18
Сформиране на екипите

1. Комисията определя броя на участващите в екип експерти от държавите членки и представители на Комисията въз основа на особеностите и потребностите на дейността по оценка или наблюдение. Максималният брой представители на Комисията, участващи в даден екип, е двама души. Минималният брой експерти от държавите членки в даден екип, участващи в обявени или внезапни посещения, е трима души. Комисията подбира експерти от резерва от експерти, които да станат членове на екип.

При сформирането на екипи за повторни посещения и посещения за проверка в дадена държава членка Комисията и държавите членки се стремят да гарантират, че най-малко половината от експертите от държавите членки в екипа са същите като участвалите в оценката.

2. При подбора на експерти Комисията взема предвид профилите, необходими за конкретната дейност по оценка или наблюдение, като отчита необходимостта от осигуряване на географски баланс, и на баланс по отношение на професионалния опит, както и капацитета на националните администрации.

Експерти от държавите членки не участват в екип, извършващ дейност по оценка или наблюдение на държавата членка, в която работят.

3. Комисията кани избраните експерти веднага след определянето на датата на дейността по оценка или наблюдение и не по-късно от 10 седмици преди планирането ѝ начало. Поканените експерти дават отговор в срок от една седмица от получаването на поканата, със съгласието на органите, които ги определят.

Поканите, посочени в първа алинея, се изпращат чрез определените национални звена за контакт.

4. При внезапни посещения Комисията изпраща поканите чрез определените национални звена за контакт не по-късно от две седмици преди планираното начало на посещението. Поканените експерти дават отговор в срок от 72 часа от получаването на поканата, със съгласието на органите, които ги определят.

5. Комисията може да покани съответните органи, служби и агенции на Съюза, посочени в член 7, да определят представител със съответния професионален опит и опит от работа на място, който да участва като наблюдател в дейност по оценка или наблюдение в област, попадаща в обхвата на техния мандат. Сроковете, определени в параграфи 3 и 4 от настоящия член, се прилагат за поканата и отговора.

6. Ако държава членка желае да определи стажант експерт съгласно член 16, параграф 2, тя съобщава това на Комисията най-малко шест седмици преди планираното начало на оценката.
7. Наблюдателите, посочени в параграф 5, подпомагат екипа по искане на водещите експерти, но не участват във вътрешния процес на вземане на решения на екипа.

Стажант експертите, посочени в параграф 6, не участват активно в дейността по оценка.
8. Ако Комисията не получи потвърждение за участието на необходимия брой експерти от резерва най-малко шест седмици преди планираното начало на дейността по оценка или наблюдение, или най-малко една седмица преди това в случай на внезапни посещения, Комисията незабавно приканва всички държави членки да определят квалифицирани експерти извън резерва, които да запълнят незаемите места в екипа. Държавите членки дават отговор в рамките на 72 часа от получаването на поканата.

9. Комисията определя водещ експерт на Комисията и предлага водещия експерт от държавите членки. Водещият експерт от държавите членки се определя от членовете на екипа веднага щом екипът бъде сформиран.

Водещите експерти отговарят по-специално за общото планиране, подготвителните дейности, организацията на екипа, извършването на оценката, координирането на изготвянето на доклада за оценка, представянето на доклада за оценка и препоръките, проверката на качеството и последващите действия, както и за съответните дейности по наблюдение, в зависимост от случая.

Член 19

Провеждане на посещенията

1. Екипите предприемат всички необходими подготвителни действия, за да осигурят ефикасност, точност и съгласуваност на посещенията.
2. Подробната програма за посещенията в държава членка или нейните консулски служби се утвърждава от Комисията в тясно сътрудничество с водещите експерти и със съответната държава членка.

Подробната програма, посочена в първа алинея, може да включва посещения и срещи с национални органи и структури, както и с неправителствени и международни организации, други субекти, агенции и органи, подкрепящи държавите членки при прилагането на достиженията на правото от Шенген.

3. За предварително обявените посещения Комисията провежда консултации със съответната държава членка и я уведомява за графика и подробната програма най-малко шест седмици преди планираното начало на посещението. Тя предоставя предварително имената на членовете на екипа и на наблюдателите. Съответната държава членка определя лице за контакт за осъществяване на практическата организация на посещението.
4. Внезапните посещения се извършват с предварително уведомление от най-малко 24 часа до съответната държава членка. Внезапните посещения на вътрешните граници се извършват без предварително уведомление до съответната държава членка. Внезапни посещения могат да се извършват без предварително уведомяване на съответната държава членка, когато Комисията има основателни причини да смята, че са налице сериозни нарушения на основните права при прилагането на достиженията на правото от Шенген. Посещенията за проверка също могат да се извършват без предварително уведомление до съответната държава членка.

Комисията утвърждава подробната програма за внезапните посещения. Когато дадена държава членка е била уведомена за внезапно посещение, Комисията може да проведе консултации със съответната държава членка относно графика и подробната програма.

Член 20

Доклади за оценка и препоръки

1. След всяка оценка екипът изготвя доклад за оценка.

При изготвянето на доклада за оценка екипите вземат предвид отговорите на стандартния въпросник, всяка допълнителна информация, получена в съответствие с членове 7—11 и проверена по време на дейността по оценка, и констатациите от дейността по оценка. Докладите за оценка може да включват документи и цифрови материали в подкрепа на констатациите. Когато оценката се извършва чрез посещение, екипът изготвя доклада за оценка по време на посещението.

Екипът носи цялостната отговорност за добросъвестното и качествено изготвяне на доклада за оценка. Когато съществуват разногласия, екипът се стреми да постигне компромисно решение.

Комисията изпраща проекта за доклад за оценка, съдържащ проекта за препоръки, на оценяваната държава членка в срок от четири седмици след приключването на дейността по оценка. Оценяваната държава членка представя бележките си по проекта на доклад за оценка в срок от две седмици след неговото получаване. По искане на оценяваната държава членка се провежда заседание за изготвяне на доклада не по-късно от пет работни дни след получаването на бележките от оценяваната държава членка. Когато е целесъобразно, бележките на оценяваната държава членка се отразяват в проекта за доклад за оценка.

2. В доклада за оценка се анализират качествените, количествените, оперативните, административните и организационните аспекти и се изброяват недостатъците, областите, в които е възможно подобрене, и най-добрите практики, установени по време на оценката.
3. Констатациите могат да бъдат оценени по един от следните начини:
 - а) най-добра практика;
 - б) необходимо подобрене;
 - в) несъответствие.
4. Комисията приема доклада за оценка чрез акт за изпълнение. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 30, параграф 2. Докладът за оценка се приема не по-късно от четири месеца след приключването на дейността по оценка.

Докладът за оценка съдържа препоръки за корективни действия, целящи отстраняването на недостатъците, и областите, в които е възможно подобрене, установени по време на оценката, като в него се дава и указание за приоритетите при изпълнението им. В сътрудничество със съответната държава членка в доклада за оценка може да се предвидят разумни крайни срокове за изпълнението на препоръките. Когато при оценката бъде установен сериозен недостатък, се прилагат специалните разпоредби, предвидени в член 22.

Комисията представя доклада за оценка на Европейския парламент и на Съвета не по-късно от 14 дни след приемането на доклада.

5. Когато в срок от 10 работни дни от заседанието за изготвяне на доклада оценяваната държава членка по същество оспори съдържанието на проекта на доклада за оценка или естеството на дадена констатация, докладът, който трябва да бъде приет от Комисията, се ограничава до констатациите и не съдържа препоръки. В тези случаи и без да се засяга член 22, Комисията представя на Съвета не по-късно от четири месеца след приключването на дейността по оценка отделно предложение за приемане на препоръки чрез решение за изпълнение. В предложението може да се предвидят разумни крайни срокове, определени в сътрудничество с държавите членки, за изпълнението на препоръките и се дава указание за приоритетите при изпълнението им.

Съветът приема препоръките и ги изпраща на Европейския парламент и на националните парламенти.

Член 21

Последващи действия и наблюдение

1. В срок от два месеца след приемането от Комисията на доклада за оценка, включително препоръките, съгласно член 20, параграф 4 или след приемането на препоръките на Съвета съгласно член 20, параграф 5 оценяваната държава членка представя на Комисията и на Съвета план за действие за изпълнение на всички препоръки. Останалите държави членки се приканват да представят бележки по плана за действие.
2. След като се консултира с екипа, който е извършил дейността по оценка, Комисията изпраща на оценяваната държава членка преглед на адекватността на плана за действие в срок от един месец от представянето му.

Ако Комисията прецени, че планът за действие не е адекватен, оценяваната държава членка представя преразгледан план за действие в срок от един месец от получаването на прегледа. Комисията също така представя прегледа на плана за действие на Съвета.

3. Оценяваната държава членка докладва на Комисията и на Съвета относно изпълнението на своя план за действие на всеки шест месеца от датата на уведомяването за получаване на прегледа на плана за действие, докато Комисията прецени, че планът за действие е напълно изпълнен. В зависимост от естеството на недостатъците и степента на изпълнение на препоръките Комисията, в консултация с оценяваната държава членка, може да изиска от тази държава различна честота на докладване.

Ако оценяваната държава членка не докладва редовно за изпълнението на плана за действие, Комисията информира Съвета и Европейския парламент, че оценяваната държава членка не изпълнява задълженията си.

Комисията може да извършва посещения за проверка, за да наблюдава напредъка по изпълнението на плана за действие.

Когато Комисията прецени, че планът за действие е изпълнен изцяло, тя информира държавите членки за приключването на плана за действие.

ГЛАВА IV

СЕРИОЗЕН НЕДОСТАТЪК

И СПЕЦИАЛНИ ФОРМИ НА ОЦЕНКА

Член 22

Специални разпоредби в случай на сериозен недостатък, установен в доклада за оценка

1. В края на дейността по оценка водещите експерти от Комисията и от държавите членки информират писмено оценяваната държава членка от името на екипа, че е установен сериозен недостатък. Съветът също се уведомява незабавно.

Оценяваната държава членка предприема незабавни корективни действия, включително, когато е необходимо, като мобилизира всички подходящи оперативни и финансови средства. Оценяваната държава членка незабавно информира Комисията и другите държави членки за предприетите или планираните незабавни корективни действия. Успоредно с това Комисията информира съответните органи, служби и агенции на Съюза, посочени в член 7, за сериозния недостатък с оглед на евентуалното предоставяне на подкрепа от тяхна страна за оценяваната държава членка.

2. В доклада за оценка, изготвен в съответствие с член 20, параграфи 1, 2 и 3, се включват с приоритет констатациите, довели до установяването на сериозен недостатък. В заглавието и заключението на доклада за оценка ясно се посочва наличието на сериозен недостатък или на сериозни недостатъци. Той се придружава от проект на препоръки, включително относно незабавни корективни действия. Комисията изпраща проекта на доклад за оценка на оценяваната държава членка в срок от две седмици след приключването на дейността по оценка.

Оценяваната държава членка представя бележките си по проекта на доклад за оценка в срок от 10 работни дни след неговото получаване. По искане на оценяваната държава членка се провежда заседание за изготвяне на доклада не по-късно от пет работни дни след получаването на бележките от оценяваната държава членка.

3. По надлежно обосновани наложителни причини за спешност, свързани със сериозния недостатък, Комисията приема доклада за оценка не по-късно от шест седмици след приключването на дейността по оценка чрез акт за изпълнение с незабавно приложение, в съответствие с процедурата, посочена в член 30, параграф 3. Комисията изпраща доклада за оценка на Европейския парламент.

4. С оглед на констатациите екипът изготвя препоръки за корективни действия, целящи отстраняване на сериозния недостатък, установен в доклада за оценка.

В срок от шест седмици след приемането на доклада за оценка Комисията представя на Съвета доклада за оценка заедно с предложение за препоръки за корективни действия, целящи отстраняване на сериозните недостатъци, установени по време на оценката, и указание за приоритетите за тяхното изпълнение.

Съветът приема препоръки в срок от един месец след получаването на предложението.

Съветът изпраща препоръките на Европейския парламент и на националните парламенти.

Съветът определя пропорционални срокове за изпълнението на препоръките, свързани със сериозен недостатък, и посочва честотата на докладване на Комисията и на Съвета от страна на оценяваната държава членка относно изпълнението на нейния план за действие.

5. Ако при посещението бъде установен сериозен недостатък, за който се прецени, че съставлява значителна заплаха за обществения ред или вътрешната сигурност в рамките на пространството без граничен контрол на вътрешните граници или бъде установен такъв недостатък предвид наличието на опасност от сериозно и системно нарушение на основните права, Комисията незабавно информира Европейския парламент и Съвета за това.

Съветът спешно обсъжда въпроса и се стреми да приеме, въз основа на предложение от Комисията, чрез акт за изпълнение, препоръки, набеязващи подходящи мерки за преодоляване или ограничаване на въздействието на сериозния недостатък върху обществения ред или вътрешната сигурност в пространството без граничен контрол на вътрешните граници, или на системното нарушение на основните права, в срок от две седмици от получаване на предложението. Решението на Съвета за отправяне на препоръките не засяга член 29 от Регламент (ЕС) 2016/399 и член 42, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2019/1896.

Съветът изпраща препоръките на Европейския парламент.

6. Оценяваната държава членка представя на Комисията и на Съвета своя план за действие в срок от един месец след приемането на препоръките. Останалите държави членки се приканват да представят бележки по плана за действие. Комисията изпраща плана за действие на Европейския парламент.

След като се консултира с екипа, който е извършил дейността по оценка, Комисията представя на оценяваната държава членка преглед на адекватността на плана за действие в срок от две седмици от представянето му. Ако Комисията прецени, че планът за действие не е адекватен, оценяваната държава членка представя преразгледан план за действие в срок от две седмици от получаването на прегледа.

Комисията представя на Съвета своя преглед на плана за действие и го изпраща на Европейския парламент.

Оценяваната държава членка докладва на Комисията и на Съвета относно изпълнението на своя план за действие, докато Комисията прецени, че планът за действие е изцяло изпълнен.

7. Комисията организира повторно посещение, което се провежда не по-късно от една година от датата на дейността по оценка, за да провери постигнатия напредък по изпълнението на препоръките, свързани със сериозния недостатък.

Екипът изготвя доклад за повторното посещение в съответствие с член 20, параграф 1, в който се оценява напредъкът в изпълнението на препоръките на Съвета и се прави заключение дали сериозният недостатък е бил отстранен.

Комисията приема доклад от повторно посещение чрез акт за изпълнение. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 30, параграф 2. Комисията представя на Съвета доклада от повторно посещение.

8. Съветът може да изрази становището си по доклада от повторно посещение и, когато е приложимо, да прикани Комисията да представи предложение за препоръки за корективни действия, насочени към отстраняване на продължаващия сериозен недостатък, установен в доклада за повторното посещение. В този случай се прилагат параграфи 6 и 7.
9. Когато Комисията сметне, че планът за действие може да бъде приключен, тя организира посещение за проверка и информира Съвета за резултата от посещението за проверка. Комисията информира и Европейския парламент, че планът за действие може да бъде приключен.

Въз основа на предложението на Комисията и като взема предвид резултата от посещението за проверка, Съветът приема решение за изпълнение, с което одобрява приключването на плана за действие.

Член 23

Специални разпоредби за първоначалните оценки

1. Въз основа на констатациите докладът за оценка, изготвен след първоначална оценка, в съответствие с член 20, параграфи 1 – 4, се придружава от проект на препоръки за корективни действия.

Комисията представя на Съвета предложение за приемане на съответните препоръки не по-късно от четири месеца след края на дейността по оценката.

2. Съветът приема препоръки. Той може да определи срокове за изпълнението на конкретни препоръки.

Той изпраща препоръките на Европейския парламент и на националните парламенти.

3. Оценяваната държава членка представя на Комисията и на Съвета план за действие за изпълнението на всички препоръки.

След като се консултира с екипа, който е извършил дейността по оценка, Комисията представя на оценяваната държава членка преглед на адекватността на плана за действие в срок от един месец от представянето му.

Ако Комисията прецени, че планът за действие не е адекватен, оценяваната държава членка представя преразгледан план за действие.

Оценяваната държава членка докладва на Комисията и на Съвета относно изпълнението на плана за действие на всеки шест месеца от датата на уведомлението за получаване на прегледа.

4. Когато в доклада за оценка съдържа заключението, че оценяваната държава членка не е изпълнила необходимите условия за прилагане на достиженията на правото от Шенген, Комисията организира едно или повече повторни посещения.

Екипът изготвя доклад за повторното посещение в съответствие с член 20, параграфи 1—4, в който се оценява напредъкът в изпълнението на препоръките на Съвета.

Комисията приема доклад от повторното посещение чрез акт за изпълнение. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 30, параграф 2. Комисията представя на Съвета доклада за повторно посещение и, когато е целесъобразно, предложение за препоръки на Съвета за приемане чрез решение за изпълнение.

5. Когато прецени, че планът за действие може да бъде приключен, Комисията организира посещение за проверка преди приключването на плана за действие.

Комисията информира Европейския парламент и Съвета за резултатите от посещението за проверка. Комисията информира Европейския парламент и Съвета, че планът за действие може да бъде приключен.

Въз основа на предложението на Комисията и като взема предвид резултата от посещението за проверка, Съветът приема решение за изпълнение, с което одобрява приключването на плана за действие.

6. Държава членка, за която е прието решение на Съвета, в което се посочва, че разпоредбите на достиженията на правото от Шенген трябва да се прилагат изцяло, подлежи на оценка в съответствие с член 1, параграф 2, буква а) не по-късно от една година от датата на началото на пълното прилагане на достиженията на правото от Шенген в тази държава членка. За тази цел годишната програма за оценка се актуализира.

Член 24

Специална разпоредба за тематичните оценки

Член 23, параграфи 1, 2 и 3 се прилагат за тематичните оценки.

Ако при тематичната оценка бъде установен сериозен недостатък, се прилага член 22.

ГЛАВА V

УПРАВЛЕНИЕ НА ШЕНГЕНСКОТО ПРОСТРАНСТВО И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 25

Докладване на Европейския парламент и на Съвета

Комисията представя ежегодно на Европейския парламент и на Съвета подробен доклад относно извършените в съответствие с настоящия регламент оценки през изминалата година. Този доклад се оповестява публично.

Докладът, посочен в първа алинея, включва информация относно оценките, извършени през изминалата година, работата на резерва от експерти, включително наличието на експерти на държавите членки, заключенията от оценките и актуалното състояние по отношение на предприетите от държавите членки корективни действия. В този доклад, въз основа на резултатите от дейностите по оценка и наблюдение, извършвани съгласно настоящия регламент, се набелязват общи проблеми, обменят се най-добри практики и новаторски решения с цел да се подобри прилагането на достиженията на правото от Шенген. В доклада се вземат предвид полезните взаимодействия с други инструменти и механизми за наблюдение с цел повишаване на осведомеността относно функционирането на пространството без граничен контрол на вътрешните граници.

Комисията изпраща доклада, посочен в първа алинея, на националните парламенти без забавяне. Съветът обсъжда доклада, като отчита приноса на оценките за функционирането на пространството без граничен контрол на вътрешните граници.

Комисията информира Европейския парламент и Съвета най-малко два пъти годишно относно актуалното състояние при изпълнението на плановете за действие, изготвени от държавите членки. Комисията по-специално предоставя информация за своите прегледи на адекватността на плановете за действие и резултатите от повторните посещения и посещенията за проверка, както и наблюденията си, когато смята, че има значителна липса на напредък по изпълнението на даден план за действие.

Член 26

Ръководство за оценка по Шенген

Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки, изготвя и при необходимост актуализира насоки, по-специално относно:

- а) отговорностите по отношение на обучението на експертите, представителите на Комисията и наблюдателите;
- б) подготвителните дейности за оценките;
- в) провеждането на посещения, включително внезапни посещения;
- г) извършването на дейности по оценка и наблюдение и чрез въпросник или по изключение чрез други дистанционни методи;
- д) процеса на изготвяне на докладите за оценката и включването в него на документи и цифрови материали;
- е) процедурата на предприемане на последващи действия; по-специално по отношение на повторните посещения и посещенията за проверка;

- ж) полезните взаимодействия с други дейности по оценка и наблюдение,
- з) логистичните и финансовите въпроси, свързани с организацията на дейностите по оценка и наблюдение;
- и) проверката на дейностите на органите, службите и агенциите на Съюза, доколкото те изпълняват функции от името на държавите членки за съдействие при оперативното прилагане на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген.

Член 27

Преглед

Комисията извършва преглед на прилагането на настоящия регламент и представя доклад на Съвета в срок от шест месеца след приемането на всички доклади за оценка във връзка с оценките, обхванати от първата многогодишна програма за оценка, приета в съответствие с настоящия регламент. Този преглед обхваща всички елементи от настоящия регламент, включително прилагането на процедурите за приемане на актове по механизма за оценка. Комисията без забавяне представя доклада на Европейския парламент.

Член 28

Чувствителна информация

1. Членовете на екипа, наблюдателите и стажант експертите разглеждат като поверителна всяка информация, получена от тях при изпълнение на задълженията им.
2. Класификацията на докладите е „чувствителна неклассифицирана информация“ в съответствие с Решение (ЕС, Евратом) 2015/443. Те се класифицират като „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“ по смисъла на Решение (ЕС, Евратом) 2015/444, когато такова обозначение за сигурност се изисква съгласно член 5, параграф 3 от посоченото решение или въз основа на обосновано искане от оценяваната държава членка.

Комисията, след като се консултира с държавата членка, за която се отнася докладът за оценка, решава коя част от него може да бъде оповестена публично.
3. При изпращането и обработването на класифицирана информация и класифицирани документи за целите на настоящия регламент се спазват приложимите правила за сигурност. Тези правила не изключват предоставянето на информация на Европейския парламент и на съответните органи, служби и агенции на Съюза, посочени в член 7.

Член 29

Условия за участието на Ирландия

1. Експерти от Ирландия участват само в оценки на частта от достиженията на правото от Шенген, за която Ирландия е получила разрешение да участва.
2. Оценките обхващат само ефективното и ефикасно прилагане от страна на Ирландия на частта от достиженията на правото от Шенген, в която тя е получила разрешение да участва.
3. Ирландия участва в приемането на препоръките от Съвета само по отношение на частта от достиженията на правото от Шенген, в която тя е получила разрешение да участва.

Член 30)

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011. Когато комитетът не даде становище, Комисията не приема проекта на акт за изпълнение и се прилага член 5, параграф 4, трета алинея от Регламент (ЕС) № 182/2011.

3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 8 от Регламент (ЕС) № 182/2011 във връзка с член 5 от него.

Член 31

Преходни разпоредби

1. Първата многогодишна програма за оценка и първата годишна програма за оценка съгласно настоящия регламент се утвърждават до 1 декември 2022 г. и започват за се изпълняват на 1 февруари 2023 г.

Първата многогодишна програма за оценка съгласно настоящия регламент е съобразена с оценките, които вече са извършени в рамките на втората многогодишна програма, приета съгласно Регламент (ЕС) № 1053/2013, и се изготвя като продължение на посочената програма.

2. Стандартният въпросник, приет съгласно Регламент (ЕС) № 1053/2013, се използва до изготвянето на стандартния въпросник, предвиден в член 14 от настоящия регламент.
3. За оценките, извършени преди 1 февруари 2023 г., приемането на докладите за оценка и препоръките се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) № 1053/2013. Последващите действия и дейностите по наблюдение на тези оценки, като се започне с представянето на плановете за действие, се извършват в съответствие с настоящия регламент.

Член 32

Отмяна

Регламент (ЕС) № 1053/2013 се отменя, считано от 1 октомври 2022 г., с изключение на разпоредбите относно приемането на докладите за оценка и на препоръките, които се прилагат до приемането на докладите за оценка и препоръките, посочени в член 31, параграф 3 към настоящия регламент.

Позоваванията на отменения регламент се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложението.

Член 33

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се от 1 октомври 2022 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в ... на

За Съвета

Председател

ПРИЛОЖЕНИЕ

Таблица на съответствието

Регламент (ЕС) № 1053/2013	Настоящ регламент
Член 1, параграфи 1 и 2	Член 1, параграфи 1 и 2
Член 1, параграф 3	Член 15, параграф 2
Член 2	Член 2
Член 3	Член 3
-	Член 4
-	Член 5
Член 4, параграф 1	Член 1, параграф 3
Член 4, параграфи 2 и 3	Член 6
Член 8	Член 7
Член 7	Член 8
-	Член 9
-	Член 10
-	Член 11
Член 5	Член 12
Член 6	Член 13
Член 9	Член 14
Член 12	Член 15, параграф 1
Член 12	Член 16

Регламент (ЕС) № 1053/2013	Настоящ регламент
-	Член 17
Членове 10 и 11	Член 18
Член 13	Член 19
Членове 14 и 15	Член 20
Член 16	Член 21
-	Член 22
-	Член 23
-	Член 24
Член 20	Член 25
-	Член 26
Член 22	Член 27
Член 19	-
Член 17	Член 28
Член 18	Член 29
Член 21	Член 30
Член 23	Член 31
Член 23	Член 32
Член 24	Член 33